ВЕЛИЧИЕТО НА ЗЕНУБИЙСКАТА ПАЛМИРА

От стр. 7

Палмирската азбука се състояла от 22 букви. Чак през VII в. официалния език става арабският, но родният език на палмирците продължавал дълго да живее.

Тук, в зала „Светски скулптури", са съхранени изображения на сенатори, керванджии, именити граждани, създавали и украсявали улици, храмове, площади и други съоръжения.

През 2015 г. в Палмира навлизат Идилци, но преди това стотици древни статуи са били преместени на сигурно място.

Южната галерия е посветена на палмирските божества, които са повече от 30, сред които арамейски, месопотамски, персийски, гръцки, римски, арабски, та дори и египетската Изида. В този аспект, главният или върховният бог (божество) на небето наричали с няколко имена: Бел, Баалшамин, Набу, Зевс, Юпитер. Така е и с боговете на слънцето и луната.

В музея виждаме антични мозайки; глинени (керамични), оловни или бронзови жетони, служещи за пропуск до различни култови мероприятия; бронзови скулптури на Дионис, Херакъл, палмирски жреци; сребърни монети с Александър Македонски, бронзови с Аврелиан, Вахбаллат и Зенубия; надгробни скулптури; мумифицирани тела от „Долината на гробницата" и мн. др.

На втория етаж, в зала „Народни традиции", е представена изключително богата експозиция, посветена на обикновените хора.

Палмира се посещава от учени и туристи от цял свят. Много любопитни престояват тук по няколко дни и седмици. Наблюдават с лупи, бинокли и микроскопи надписи и фрески, снимат и гадаят по легенди и предания за правилните наименования на отделните исторически личности, тяхната родствена връзка и техните взаимоотношения. Ние също си задаваме въпроси.

Внимателно наблюдаваме хилядолетните останки на Палмира и ги фотографираме. Каквито и да са обаче неточностите в историческите летописи и легендите, те не могат да отнемат и частица от миналата красота и величие на Палмира в древността.

За малко се отделяме от паметниците на древното изкуство, за да се запознаем отблизо с живия Тадмор. Гледката в него е много впечатляваща не със сградите, а със зелените улични дантели от кипариси, маслинови дървета, ефратски тополи и плачещи върби, ливански кедри, финикови палми, алепски дъбове и зокуми.

Отново се завръщаме в Палмира и хвърляме последни погледи към нея.

След няколкочасов престой в открития огромен музей потегляме обратно за Тартус, замислени, очаровани и обогатени от видяното тук. †

Веселина ***БАШОВА***

*****

Свалям снимки...
в добри отношения
с огледалото.

*****

Без кораб ...
страхът да не пропусна
пътуването.

*****

Подавам ръка;
уплашено дете се катери
в тъмното.

*****

Малки очаквания...
сама изхвърлям
старите ти дрешки.

*****

Човек на лъжата:
диви животни
в картинен буквар!

*****

Не са обмяна
на микроби
разговорите ни…

*****

Кокошки...
каня ги да изкълват
оправданията ти.

*****

Под леда...
плуват не само
моите мечти.

*****

Паяци...
и мечтите се крият
по ъглите. †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

КОЛОРАДСКИ ЛОКУМ

Разказ

Живея в типично съвременно село. Хубаво, ще каже някой. Вярно, ще отговоря аз. Не ме събужда кукуригането на петел, не ми пречи блеенето на агне, нито силен човешки говор. Дори кучетата не лаят. Емигрирали са и те като стопаните си. Тишина и спокойствие. Баба обича да казва: „Нашето семейство пази корените си".

Родителите ми работят в близкия град, където уча и аз. Тук малко хора се преселват в големите градове. Болшинството са в чужбина. Едни от съседите ни са в Америка, други – в Испания, трети – в Германия...

Някой звъни на вратата. Влиза съседката, леля Блага, която преди дни се върна от Америка. Веднъж в годината, поне за месец, отива там, за да види внуците си.

– Добре дошла! Радвам се, че мина да се видим! Липсваше ни. – посреща я баба.

– Добре заварила! – отговаря жената. – Дойдох не само да ви видя, но и да ти благодаря, Донке, че си напръскала с препарат картофите, за да не ги изяде бръмбарът. Нося ти малък подарък от Америка. Това е локум от най-хубавия. И леля Блага подава на баба малко лъскаво пакетче.

– Благодаря, но не мога да го приема. Не съм ти пръскала картофите аз. – отговаря тя.

– Видели са те, Донке, и ми казаха. Как ще те объркат като сме останали, има-няма, сто човека в селото.

– Ако виждат, колкото мен, не се учудвам. – смее се баба. – Дори нашите картофи не съм пръскала. Синът и снахата вършат тази работа.

– Недей да скромничиш! Няма да лъжат хората. – не се предава леля Блага. – Аз този локум го нося специално от Колорадо!

Оставя пакетчето с локума и си тръгва, въпреки бабините протести. В стаята оставаме пак двамата.

– Хайде сега, момчето ми, да опитаме подаръка! Няма само да го гледаме, я. Изважда локума от пликчето и се започва: „един за мен, един за теб", докато в кутията се мъдрят само... два.

– Ще ги оставим на родителите ти – казва баба. – Нека и те да опитат. Боже, Боже, и това доживях! Да ме черпят с колорадски локум, заради бръмбар със същото име!

Изведнъж вратата се отвори с трясък и в стаята влетя леля Блага.

– Идвам си за локума! – изкрещя тя. – Права си била! Не си пръскала картофите ти, а другата Донка, която има градина до моята. За нея трябва да е почерпката с локума. – Къде е той? Дай ми го веднага!

Погледна към масата. Видя отворената кутия с двата локума вътре и ядосано изскочи от стаята. Баба стои като попарена и дори не се опитва да я спре. „Ех, бабо – мисля си аз, – понякога човек не вижда някои неща или не иска да ги види. Когато извади от пликчето кутията с локума, веднага видях розоберачката с жълтите рози и голям надпис на български – ЛОКУМ. Теб те интересуваше другото, което беше вътре в кутийката."

Не казвам всичко това на баба. Нека само се радва, че е опитала „нещо различно и непознато" от Америка. Ще разказва на нейните връстници, а те ще слушат и ще ѝ завиждат. †

Ген. Герги ***ПЕТРОВ***

СПОМЕНИ С ТЪГА

Съвремието ни е изпълнено с динамични икономически и политически промени и като че ли не ни остава време да творим и говорим за изкуство, а още повече – за самодейно оперетно изкуство. А е нужно, за да се разтоварим от ежедневното напрежение, и се докоснем до неговия финес и завладяваща емоция.

Спомените на Тереза Лилова от град Монтана ни връщат назад в годините, когато е съществувала оперета в провинциалния град, а прекрасните изпълнения на самодейците са пълнели читалищния салон.

Монтанчани уважават и помнят Тереза, защото неведнъж ги е радвала и им е доставяла наслада с превъплъщенията си в десетки оперети. На читалищната сцена оставя 48 години от своя живот.

Родена е през 1935 г. в полите на китна Странджа в град Малко Търново, област Бургас. Зовът на сърцето обаче я довежда в града край Огоста – Монтана (тогава Михайловград) и завинаги остава тук. През годините работи в сферата на културата и е част от живота на читалище „Разум“.

На 50 дена бебето Тереза е на сцената. Как се е случило това? Родителите ѝ губят две рожби преди нейното раждане. Дълбоко вярващи, те разрешават в навечерието на Коледа в представяната пиеса тяхното дете да бъде новороденият Христос в яслата. Надявали се Божията благословия да помогне и премахне мъката им.

По-нататък порасналото даровито момиче пее всякакви песни, училищни, черковни, стари градски. И до днес си пази тетрадката с техните текстове. Събранията, вечеринките, коледните ваканции не минават без участието на талантливата певица. Гласът ѝ прави впечатление, даже специалист в Радио София казва, че той е „природно поставен“.

В Монтана началото е трудно. Младата жена се чувства самотна, не познава никого. Естествено е да потърси спасение в песента. То слага началото на нейната сценична кариера, която се превръща във важна част от живота ѝ. Пее в градския хор, набройващ 80 души, става част от солистичния състав на възстановената за трети път оперета. По-късно идват роли в спектакъла „Ревю на младостта“, в оперетите „Време за любов“, „Целувката на Чанита“, „Волният вятър“, „Веселата вдовица“, „Хубавата Елена“, „Птицепродавецът“ , „Царицата на Чардаша“, Българи от старо време“, „Службогонци“, „Графиня Марица“…

Младата самодейка посещава музикални педагози, при които учи тънкостите на певческото изкуство. Нейният ентусиазъм и този на самодейците е огромен. Пред тях се открива поле за изява, но то е изпълнено с тревоги и проблеми. Всички се трудят с жар и завидна преданост, репетират всеки ден – ноти, режисьори, костюми. Умора на сцената няма. Липсата на професионализъм се компенсира с голяма любов и себеотдаване. Една пълна и трогателна всеотдайност. Билетите за спектаклите се разпродават дни напред. Изгражда се художествен състав, който печели златни медали и отличия на фестивали, а след няколко години вече за него се говори в цялата страна. В книгата си „Михайловградската оперета“ Тереза Лилова си спомня: „През всичките тези 48 години на сцената на читалище „Разум“ имаше много любов към музиката. И всеотдайност към публиката. Първата ни оперета беше „Българи от старо време“. Беше фурор за града! Всички бяхме много ентусиазирани.“ И още: „В онези първи години в читалищната сграда нямаше отопление. В ляво от сцената имаше един варел, приспособен за печка... Колко ли е топлел?! Ние обаче си пеехме и си играехме.“

Самодейците от Монтана гостуват в Софийската опера и в Държавния музикален театър, а столичните светила, между които Арон Аронов, Минко Босев, Лиляна Кисьова, с удоволствие връщат визитите в местните спектакли. От Тереза се интересуват не само в България, но и в съседна Румъния.

В оперетата с огромно желание работят дългогодишният режисьор Стефан Иванов, диригентът Димитър Найденов, корепетиторката Жозефина Людсканова, балетмайсторът Димитър Спасов, вокалният педагог проф. Руско Русков. Репертоарът е от световната класика – 17 оперети и 3 детски.

Заради любовта към пеенето, след залеза на това завладяващо изкуство, Тереза основава група за стари градски песни „Носталгия“.

Днес тя е на 85 години. Има признанието на своите съграждани. Удостоена е с „Почетния знак на Михайловград“, а през 2006 г. става „Почетен гражданин на Монтана“ . Най-голямото признание обаче пази в сърцето си – там живеят спомените и горещите аплодисменти в залата.

Завесата на Михайловградската оперета отдавна е спусната. Тревожен обаче остава въпросът „Докога?“. †

ПЪТУВАНЕ КЪМ СПОМЕНИТЕ… И НЕ САМО

На бял свят е новата книга на Снежана Костадинова: автор с изтънчен стил на сладкодумен разказвач и фино чувство за хумор… Но тя е позната и известна на хората от Дефилето и не се нуждае от представяне! Нейната достойна професия на начален учител, практикувана в продължение на десетилетия, ѝ донесе не слава, а всеобщо уважение и заслужена признателност.

И не само това… Службата на словото тя не оставя дори и днес. На своята възраст не престава да пише и публикува, да дава интервюта и да издава: последното успяват да сторят малцина, предвид безбожните цени на хартията, на печата и книговезката дейност… Правят го само онези, които истински обичат художественото слово и знаят колко е важно то за идните поколения…

Дори и ден, без прочетени поне дузина страници от богатото ни книжовно наследство, е пропуснат и безполезен.

Впрочем, именно затова се трудим (и ще продължаваме да го правим) и за издаването на нашия скромен литературен православен вестник, единствен по рода си.

„Пътуване към спомените“ е стилно и увлекателно

четиво с планински аромат… В него героите са живи не само в спомените, но и днес. Между кориците на книгата са поместени четирийсет и една избрани истории от творчеството на автора. Прочитането им ще предизвиква у всекиго искрен и непринуден смях, но и мисъл за стойностното, за човешкото, за красивото… А най-вече – духовно удовлетворение. Нека да пожелаем именно такива да са чувствата, изпълнили душата на автора… и не само неговата, а и на близките и обичните ѝ хора, които ѝ сърадват от сърце! Разгръщайки първите страници на новото издание, в книгата ни въвеждат Йорданка Борисова и Ирина Радославова, дългогодишни споспешници на автора в учителското дело, дейността на известния в миналото кръжок „ХУДОЖЕСТВЕНО СЛОВО“, както и на ХТК „ИСКРИ“.

Всред живите разкази не е пропусната и чудната детска логика, добре позната на автора. Снежана Костадинова се впечатлява от нея, защото тя е чиста и непринудена… думите не са мръсни, локвата си е тяхна, а когато децата искат да кажат нещо, правят го на непознат език. Какъв ли? Ще разберете, когато прочетете „Пътуване към спомените“. † ***(В. „Искри“)***